

Έφηβικά θέματα

Στοιχεία ανθρωπιάς

Στήν αγορά της αρχαίας Αθήνας, ανάμεσα σέ πλήθη ανθρώπων, κυκλοφορούσε ό γνωστός κυνικός φιλόσοφος **Διογένης** (4^{ος} π.Χ. αϊ.) κρατώντας μέσ στό καταμεσήμερο ένα αναμμένο φανάρι. Τόν κοιτούσαν όλοι μέ άπορία. Τί τό χρειαζόταν τό φανάρι άφου ήταν μέρα; «**Άνθρωπον ζητώ**», τούς έλεγε. Δηλαδή «ψάχνω νά βρω έναν άνθρωπο!». Κι όμως γύρω του ήταν πολλοί άνθρωποι. Τί νά έννοούσε άραγε;

Θά έχετε ίσως άκούσει, παιδιά, νά λένε: «Ψάχνω νά βρω έναν μηχανικό ή έναν γιατρό πού νά 'ναι όχι μόνο καλός έπιστήμονας αλλά καί άνθρωπος!». Τί είναι αυτό πού κάνει τόν καθένα μας άνθρωπο; Τί άκριβώς έψαχνε ό Διογένης; (*Αφήνουμε τά παιδιά νά εκφράσουν τίς σκέψεις τους κι έπειτα αναπτύσσουμε τό θέμα δείχνοντας τήν αντίστοιχη προβολή, βλ. CD μέ ύλικό*).

Δέν άρκοουν τά έξωτερικά στοιχεία γιά νά χαρακτηριστεί κάποιος άνθρωπος. Δέν άρκοουν ούτε τά ξεχωριστά εκείνα δώρα μέ τά όποια προίκισε ό Θεός τόν άνθρωπο καί τόν έκανε νά υπερέχει άσύγκριτα άπ' όλα τά ζώα: **νοϋς, λόγος, έλεύθερη θέληση**. Γιά νά φέρει κάποιος δικαίως τόν τίτλο «άνθρωπος», χρειάζεται νά έχει «**άνθρωπιά**».

Τί είναι ή «άνθρωπιά»; Είηαι κάποια **στοιχεΐα στήν προσωπικό-τητα** τοϋ άνθρώπου. Τά στοιχεΐα αϋτά τόν κάνουν χαριτωμένο. Γράφει ό άρχαΐος έλληνας ποιητής Μένανδρος: **«ώς χαρίεν άνθρωπος, όταν άνθρωπος ή!»**. Δηλαδή «πόσο χαριτωμένος είηαι ό άνθρωπος, όταν είηαι άνθρωπος!».

Αντίθετα, όταν στερεΐται τά στοιχεΐα αϋτά, ξέρετε πώς μοιάζει; Σάν **ξέρακας** (δείχνουμε σά παιδιά ένα ξερό κλαδί). Αϋτό είηαι ένα κλαδί χωρίς ζωή, δέν πρόκειται ποτέ νά δώσει άνθη καί καρπούς. Έτσι κι από έναν άνθρωπο πού δέν έχει άνθρωπιά τίποτε καλό δέν μπορούμε νά περιμένουμε.

Έχετε άκούσει γιά τό **μπόλιασμα**; Όταν ένα δένδρο είηαι άγριο καί δέν δίνει καρπούς, μπορεί νά μπολιαστεί καί νά καρποφορήσει. Τό σχίζουν σ' ένα σημείο καί εκεί δένουν τό «μπόλι», ένα κομμάτι ήμερου δένδρου. Τότε τό άγριο δένδρο δίνει καρπούς. Όταν όμως είηαι ξερό τό δένδρο, νεκρό, δέν γίνεται τίποτε. Έτσι κι ένα παιδί, κι αν άκόμη είηαι «άγριο», μπορεί νά γίνει «άγιο», όταν μπολιαστεί μέ τόν λόγο τοϋ Εϋαγγελίου καί μέ τή θεία χάρη πού παίρνουμε από τά Μυστήρια τής Έκκλησίας μας. Αν όμως τοϋ λείπει ή άνθρωπιά, τότε οϋτε ό λόγος τοϋ Εϋαγγελίου καί ή θεία χάρη δέν βρίσκουν τόπο μέσα του.

Καταλαβαίνετε, επομένως, **πόσο σημαντικό είηαι ν' άποκτήσουμε άνθρωπιά!** Κι είηαι κάτι πού έξαρτάται από τή θέληση καί τήν προσπάθεια τοϋ καθενός μας.

Ποιά είηαι όμως αϋτά **τά στοιχεΐα τής άνθρωπιās**;

Σας αναφέρω πέντε πολύ βασικά, γιά νά τά συγκρατήσετε εύκολα στή μνήμη σας (έμφανίζουμε τήν άφίσα, βλ. CD μέ υλικό):

- α. Εϋλάβεια
- β. Εϋγνωμοσύνη
- γ. Εϊλικρίνεια
- δ. Έργατικότητα
- ε. Σεβασμός

✧ Εὐλάβεια

Τί είναι ἡ εὐλάβεια; (Μετά ἀπό τίς ἀπαντήσεις τῶν παιδιῶν δίνουμε τόν ὀρισμό). **Εὐλάβεια εἶναι τό δέος μπροστά στόν Θεό καί σέ ὅ,τι θεϊκό.** Μπαίνω σ' ἕναν ναό καί ἀντιμετωπίζω τά πάντα ἐκεῖ μέσα μέ μιὰ ἱερότητα, διότι εἶναι τοῦ Θεοῦ. Ἄν ἀντίθετα φτάσω στό σημεῖο π.χ. νά βρίζω τό ὄνομα τοῦ Θεοῦ, νά μιλῶ μέ τρόπο ἀνεπίτρεπτο γιά τό πρόσωπο τῆς Παναγίας, αὐτό δείχνει πώς κάτι ἔχει χαλάσει στόν ἐσωτερικό μου κόσμο, δείχνει ἔλλειψη ἀνθρωπιάς.

Ἄν θέλεις νά μετρήσεις τήν εὐλάβειά σου, παρατήρησε:

- ➡ πῶς στέκεσαι τήν ὥρα τῆς προσευχῆς;
- ➡ πῶς κάνεις τό σημεῖο τοῦ σταυροῦ;
- ➡ πῶς συμπεριφέρεσαι μέσα στόν ναό;

✧ Εὐγνωμοσύνη

Κάποτε ἡ βασίλισσα τῶν ἀρετῶν, ἡ ἀγάπη, κάλεσε σέ γεῦμα ὅλες τίς θυγατέρες της. Δύο ὅμως ἀπ' αὐτές δέν γνωρίζονταν μεταξύ τους. Ποιές; Ἡ **Εὐεργεσία** καί ἡ **Εὐγνωμοσύνη**!

Συμβαίνει συχνά στή ζωή τῶν ἀνθρώπων ἡ εὐεργεσία νά μὴν ἀκούει τή λέξη «εὐχαριστῶ!». Ἔτσι γνωρίζει συνήθως τήν **ἀχαριστία** παρά τήν εὐγνωμοσύνη.

Εἶναι ἀλήθεια, βέβαια, ὅτι ἡ ἀχαριστία **πικραίνει καί πονᾷ** πολύ. Ὅταν π.χ. δέν λογαριάζουμε τόν κόπο τῶν γονιῶν μας, τίς θυσίες πού κάνουν γιά χάρη μας, ἀλλά τούς ἀνταποδίδουμε μόνο γκρίνια καί ἀπαιτήσεις, τότε βαθιά τούς πληγώνουμε καί **χάνουμε κάτι ἀπό τήν ἀνθρωπιά μας.**

Ἀντίθετα, ἡ **εὐγνωμοσύνη κάνει πολύ ὁμορφή τήν ψυχή** τοῦ ἀνθρώπου. Κάποτε ἐκπληκτη μιὰ κυρία ἄκουσε τόν γιατρό νά τῆς λέει πώς δέν χρωστάει τίποτε γιά τήν ἐπέμβαση πού τῆς ἔκανε. «Ὅλα εἶναι πληρωμένα μ' ἕνα ποτήρι γάλα», τῆς εἶπε ἀποφασιστικά. Καί γιά νά λύσει τήν ἀπορία της, τῆς θύμιζε πώς ὅταν ἦταν ἀκόμη νεαρός φοιτητής, γιά νά βγάλει τό ψωμί του, μοίραζε διαφημιστικά. Κι

αυτή ή κυρία τόν είχε δεϊ χλωμό καί άδυνατισμένο καί τοῦ πρόσφε-
ρε μέ καλοσύνη ἕνα ποτήρι γάλα. Δέν ξέχασε ποτέ ό γιατρός αυτή
τήν καλοσύνη. Μόλις, λοιπόν, βρῆκε εύκαιρία θέλησε νά ανταποδώ-
σει!

**Όταν σᾶς κάνουν ἕνα κακό, νά τό γράφετε στήν ἄμμο, παιδιά,
νά τό παίρνουν τά κύματα, νά τό ξεχνᾶτε άμέσως. Τό καλό όμως
πού σᾶς ἔκαναν, νά τό χαράζετε πάνω σέ μάρμαρο, νά μήν τό
ξεχνᾶτε ποτέ, αλλά νά φροντίζετε νά ανταποδώσετε.**

Εἶναι δείγμα ανθρωπιᾶς νά θυμᾶμαι νά λέω «εύχαριστῶ».

*** Εἰλικρίνεια**

Εἰλικρινής εἶναι αυτός πού λέμε ἀλλιῶς «ντόμπρος» άνθρωπος,
ό **ἀπλός καί αὐθόρμητος**, πού τόν κοιτᾶς στά μάτια καί ξέρεις ότι
δέν ἔχει στή σκέψη του ἄλλα ἀπ' αυτά πού σοῦ λέει. Γι' αυτό μπορεῖς
νά τόν ἐμπιστεύεσαι.

**Ποτέ μήν κάνετε φίλο/φίλη κάποιο παιδί πού τοῦ λείπει ή εἰλι-
κρίνεια.** Θά τό μετανιώσετε. Θά σᾶς κακοφανεῖ πολύ όταν διαπι-
στώσετε πώς λέει καί σέ σᾶς ψέματα.

Σέ κάθε σχέση καί συνεργασία ζητοῦμε εἰλικρινεῖς καί τίμιους
άνθρώπους. **Κι ἂν τό ψέμα λυπεῖ ἐμᾶς, πολύ περισσότερο δέν
ἀρέσει στόν Θεό.** Μόνο ἕνας χαίρεται, όταν λέμε ψέματα. Ποιός;
Αὐτός πού ὀνομάζεται **«πατέρας τοῦ ψεύδους»** (βλ. Ἰω 8,44), ό διά-
βολος. Αὐτός μᾶς ψιθυρίζει συχνά ἕνα μεγάλο ψέμα: **«Δέν εἶναι δά
καί τόσο κακό ἕνα μικρό ψεματάκι...».** Μήν πιστεύετε όμως, παι-
διά, τέτοιους ψιθύρους! Μόνοι μας διαπιστώνουμε πώς συνήθως τό
ἕνα ψέμα φέρνει τό ἄλλο, γιά νά καλύψει τό πρῶτο, καί τό ἀποτέ-
λεσμα εἶναι νά φορτωνόμαστε **ἄγχος, τύψεις καί αγωνίες.** Ξεκάθα-
ρος εἶναι ό λόγος τῆς Ἀγίας Γραφῆς: **«μὴ ψεύδεσθε εἰς ἀλλήλους»**
(Κλ 3,9), «μὴ λέτε ψέματα μεταξύ σας». Ἀπαιτεῖ βέβαια **τόλμη** ή
εἰλικρίνεια, αλλά κρατᾶ **ξάστερο τόν οὐρανό τῆς ψυχῆς μας**, ἀσφα-
λίζει τήν εἰρήνην μας καί τήν ἐσωτερική μας ἁρμονία.

✱ Ἑργατικότητα

Ὁ Θεός προέτρεψε τόν ἄνθρωπο νά ἐργάζεται ἤδη ἀπό τότε πού ἦταν **στόν παράδεισο** (βλ. Γέ 2,15). Δέν εἶχαν ἀνάγκες νά καλύψουν δουλεύοντας οἱ πρωτόπλαστοι, ἀλλά ἡ ἐργασία εἶναι **χαρά, δημιουργικότητα, εὐλογία!**

Ἀντίθετα, ὅσο εὐλογημένη εἶναι ἡ ἐργατικότητα, τόσο κακό κάνει ἡ τεμπελιά. **«Τό ὑνί πού δέν δουλεύει σκουριάζει»**, λέει ὁ λαός. **«Μητέρα κάθε κακίας»** ὀνόμασαν τήν τεμπελιά οἱ σοφοί μας πρόγονοι. Καί πραγματικά, ὅταν μᾶς βρίσκει ὁ πονηρός δόχως δουλειά, μᾶς ἀναθέτει τίς δικές του: κουτσομπολιό, περιέργεια, ζήλια, μνησικακία, συκοφαντία ...

Ἀντί, λοιπόν, νά γκρινιάζετε γιά τά μαθήματά σας ἢ ὅταν σᾶς ζητοῦν νά κάνετε κάποια ἄλλη δουλειά, σᾶς συμφέρει νά δείχνετε **προθυμία, ἐπιμέλεια καί ἐπιμονή**. Μέ κέφι, μέ χαρά νά ρίχνετε πάντα στή δουλειά! **Μήν τή φοβάστε, ἡ δουλειά νά σᾶς φοβάται!**

✱ Σεβασμός

Μιά **παρεξηγημένη ἔννοια**, πού κοντεύει νά διαγραφεῖ ἀπό τό λεξιλόγιό μας, εἶναι ὁ σεβασμός. Σήμερα δυστυχῶς τά περισσότερα νέα παιδιά δέν νοιάζονται ἂν αὐτός στόν ὁποῖο μιλοῦν εἶναι μεγαλύτερός τους. Δέν τό θεωροῦν ὑποχρέωσή τους νά μιλήσουν μέ εὐγένεια. **Τό θράσος στήν ἐποχή μας παρουσιάζεται σάν θάρρος καί ἡ αὐθάδεια σάν αὐθορμητισμός!**

⇒ Τί κι ἂν ἔχουν μπροστά τους τόν γονιό ἢ τόν καθηγητή τους; Μιλοῦν «σάν ἴσος πρόν ἴσον», ἰσοπεδώνοντας τά πάντα. Δέν τοὺς φαίνεται αὐτό κακό, τό θεωροῦν «δικαίωμα». Τό ἀποτέλεσμα; Σπάνια βρίσκουμε πλέον σχολεῖα ἢ οἰκογένειες μέ ἁρμονία, τάξη καί ἰσορροπία.

⇒ Ἀνεβαίνει στό λεωφορεῖο ἓνας ἡλικιωμένος ἢ μιὰ κυρία φορτωμένη μέ σακούλες ἢ ἓνας ἱερέας, θά σηκωθεῖ τό νεαρό παιδί νά παραχωρήσει τή θέση του; «Γιατί; Ἐγώ δέν εἶμαι κουρασμένος;»,

ἔχει πρόχειρη τὴν ἀπάντησι.

⇒ Ἀνεβαίνει μιά παρέα νεαρῶν σὸ λεωφορεῖο. Ἀδύνατο νὰ συγκρατήσουν τὰ γέλια τους, νὰ χαμηλώσουν τὴν ἔντασι τῆς φωνῆς τους. Τί κι ἂν οἱ ἄλλοι ἐνοχλοῦνται; Ποιὸς τοὺς λογαριάζει, ποιὸς τοὺς σέβεται;

Κινδυνεύει στὶς μέρες μας νὰ ἐκλείψει ὁ σεβασμός. Ἀλλὰ δίχως αὐτὸ τό τόσο βασικὸ στοιχεῖο τῆς ἀνθρωπιᾶς σαλεύεται ἡ κοινωνία μας, **καταντᾷ ὁ κόσμος μας ἀπάνθρωπος.**

Κι ὅμως

⇒ μία ἀπὸ τίς πρῶτες ἐντολές πού ἔδωσε ὁ Θεὸς σὸν ἄνθρωπο ἦταν νὰ σέβεται τοὺς γονεῖς του: **«τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου»** (Ἐξ 20,12) ἦταν μία ἀπὸ τίς ἐντολές τοῦ Δεκαλόγου.

⇒ ἀλλὰ καὶ σὸν καθένα ξεχωριστὰ ὀφείλουμε ν' ἀποδίδουμε τιμὴ, διότι εἶναι μιά **εἰκόνα τοῦ Θεοῦ!** Ὅλοι ἔτσι εἴμαστε πλασμένοι, «κατ' εἰκόνα Θεοῦ» (βλ. Γέ 1,26).

⇒ Ἐξάλλου, **ἂν σέβεσαι τὸν συνάνθρωπό σου, σέβεσαι τὸν ἑαυτό σου!**

Κρατῆστε, παιδιά, στὰ πέντε δάχτυλα τοῦ χεριοῦ σας τὰ πέντε βασικὰ στοιχεῖα τῆς ἀνθρωπιᾶς καὶ **παλέψτε** γιὰ τὴν κατάκτησή τους! Τολμῆστε νὰ πᾶτε **κόντρα στὴ νοοτροπία** τῆς ἐποχῆς μας, γιὰ νὰ διαμορφώσετε μιά **ἄρτια προσωπικότητα**. Τέτοιους ἄρτιους ἀνθρώπους **ἔχει ἀνάγκη ἡ κοινωνία μας.**

ΟΠΤΙΚΟΑΚΟΥΣΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

1. Παρουσίαση τοῦ θέματος μέ προβολή.
2. Ἀφίσα μέ τὰ στοιχεῖα τῆς ἀνθρωπιᾶς.
3. Κατασκευή: εὐχαριστήρια κάρτα.
4. Σελιδοδείκτης.